

Epidemiologische update

RAG 02/12/2020

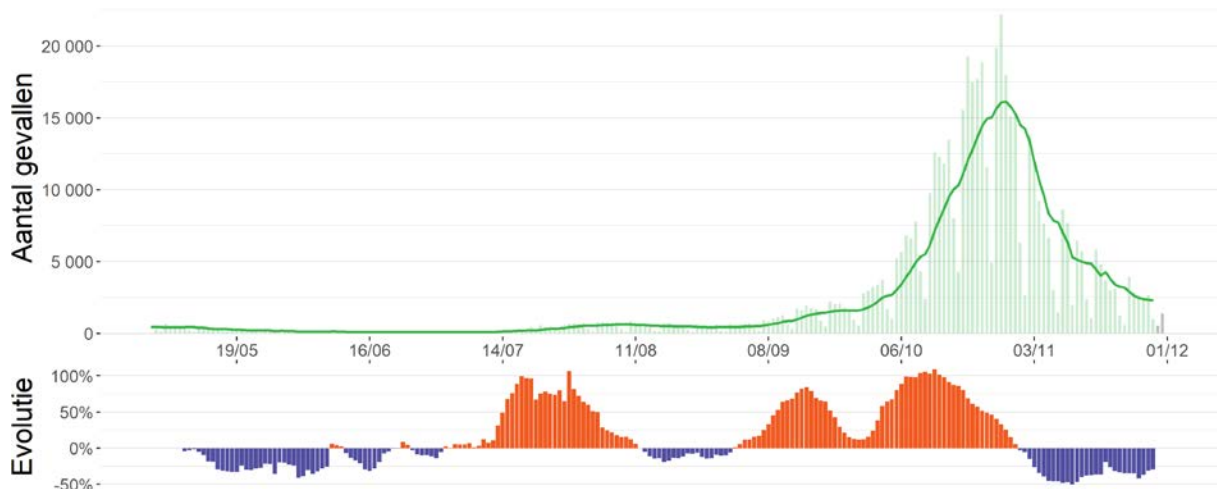
De nieuwe beheerstrategie zoals goedgekeurd door het Overleg Comité onderscheidt twee verschillende situaties, een veilige “default” situatie/neergaande fase en een situatie waarin de viruscirculatie toeneemt tot boven een vastgelegde drempel (opgaande fase) en doeltreffende maatregelen moeten genomen worden om terug naar de veilige situatie te keren. De kwantitatieve indicatoren die gebruikt worden voor deze evaluatie zijn het aantal nieuwe hospitalisaties per dag, het aantal nieuwe besmettingen per dag, de positiviteitsratio en het reproductiegetal (zie bijlage 1).

Daarnaast maakt de RAG verder een risicoanalyse op basis van kwalitatieve (bv. bestaan van clusters) en strategische (bv. teststrategie) indicatoren.

NATIONAAL

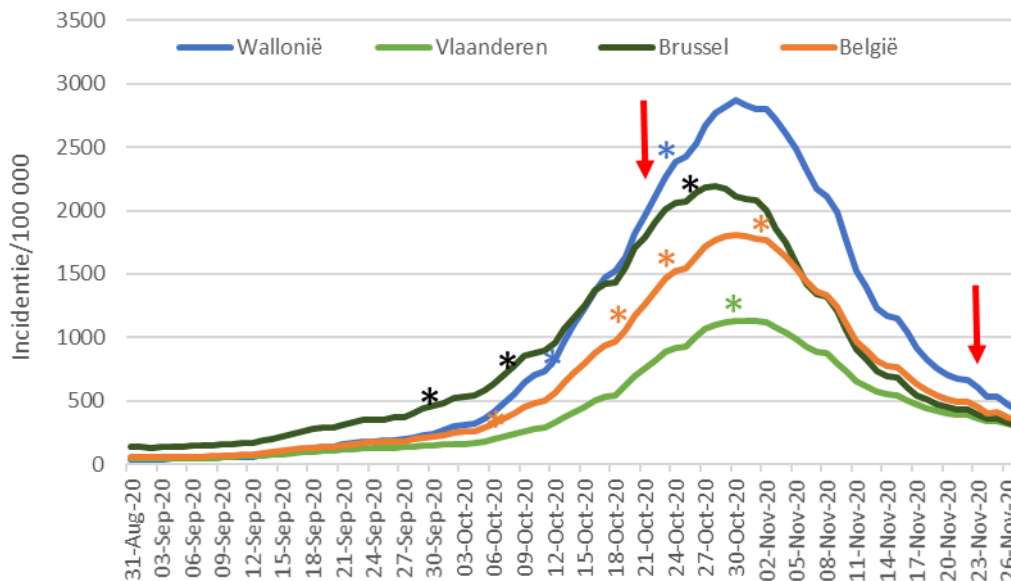
Het aantal nieuwe besmettingen per dag blijft verder dalen, met een gemiddelde van 2.305 in de week van 22 tot 28 november (daling met 29% ten opzichte van de week ervoor) (Figuur 1). Net zoals de voorbije 2 weken is de daling traag.

Figuur 1: Evolutie van het totaal aantal nieuwe bevestigde besmettingen in België

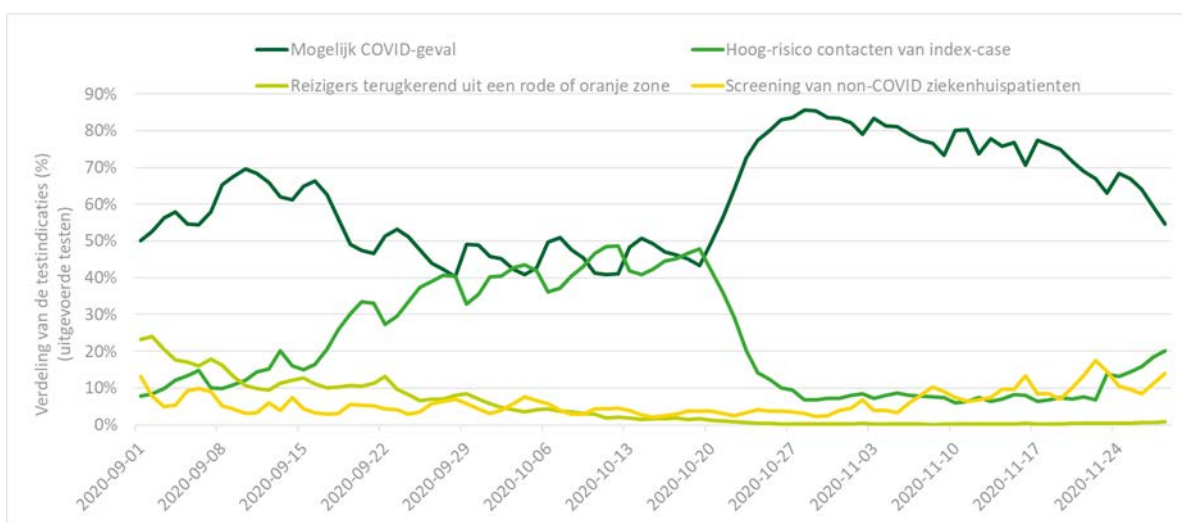
De cumulatieve incidentie voor België daalt ook verder langzaam, van 486/100.000 vorige week tot 338/100.000 deze week. In de regio's lijkt de incidentie ook te stabiliseren, vooral in Vlaanderen, op een veel hoger niveau dan de situatie in begin september (Figuur 2).

Figuur 2: 14-daagse cumulatieve incidentie per 100.000, België en per regio, met aanduiding van de datum van genomen maatregelen (*) op elk niveau
 De rode pijl wijst op een wijziging in teststrategie.

Volgende op de gewijzigde teststrategie, waarbij hoog-risicocontacten opnieuw getest worden sedert 23 november, is het aantal uitgevoerde PCR tests licht toegenomen, met een daggemiddelde van 29.356 testen per dag voor de week van 22 tot 28/11, vergeleken met 28 633 de week ervoor. Het aandeel van de hoog-risicocontacten op het totaal aantal uitgevoerde testen blijft voorlopig beperkt (Figuur 3), omdat de wijziging van de strategie pas recent is en de contactpersonen pas op het einde van hun quarantaine getest worden, waardoor de impact met vertraging zichtbaar is.

Figuur 3: Verdeling van het aantal uitgevoerde tests per indicatie per dag (voor de tests met een beschikbaar eform)

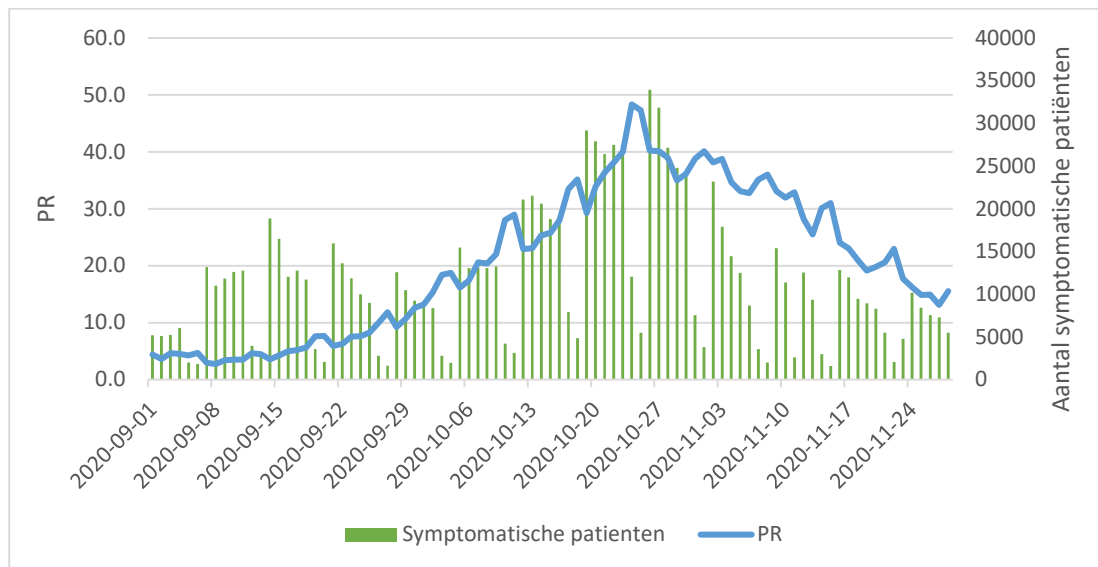

Het aantal geteste personen met symptomen is gedaald (Figuur 4). Deze resultaten zijn gebaseerd op het aantal geteste personen waarvoor een eform correct ingevuld is. Het aandeel hiervan is de voorbije weken wel gedaald tot 46% van het totaal aantal testen

(vergeleken met gemiddeld 55% sedert september) o.a. door het opstarten van een nieuwe tool voor testen van gevallen in collectiviteiten zoals scholen (waarbij voorlopig geen eform wordt ingevuld). Dit kan dus ook een rol spelen in de waargenomen daling.

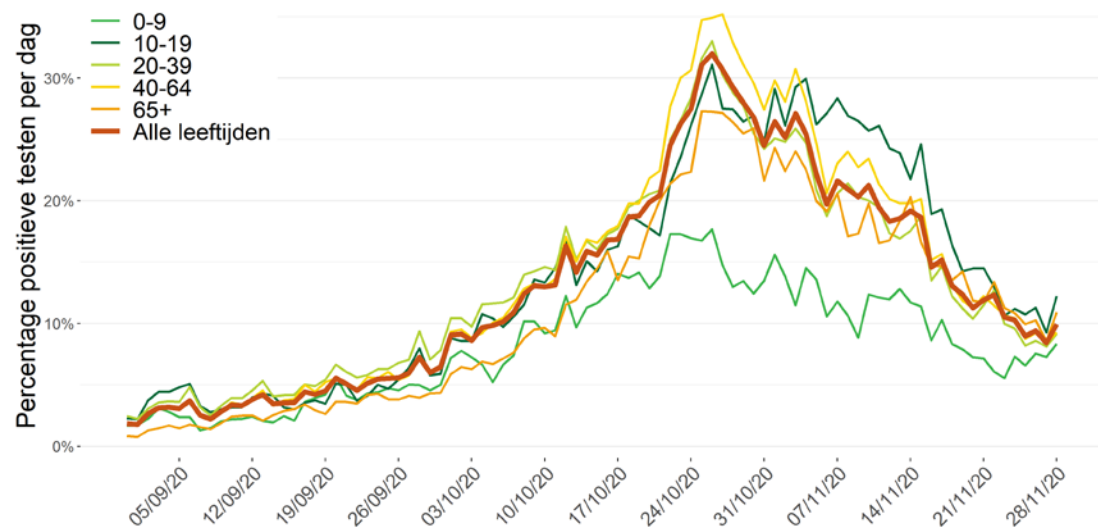
Echter, de totale incidentie van raadplegingen bij de huisarts voor griepklachten daalde de afgelopen week ook, van 144 naar 110 raadplegingen per 100.000 inwoners (inclusief telefonische raadplegingen).

Figuur 4: Aantal geteste symptomatische personen en positiviteitsratio

De positiviteitsratio (PR) is verder gedaald tot gemiddeld 9,7% voor de periode van 22 tot 28/11, in vergelijking met 13,3% de week ervoor (Figuur 5), maar lijkt een neiging tot stijging te tonen het laatste tweetal dagen.

Figuur 5: Positiviteitsratio per leeftijdscategorie vanaf 31/08/20

Bij personen die symptomen vertonen is de PR ook verder gedaald (gebaseerd op informatie uit eforms) tot 15% op 28/11 (Figuur 4).

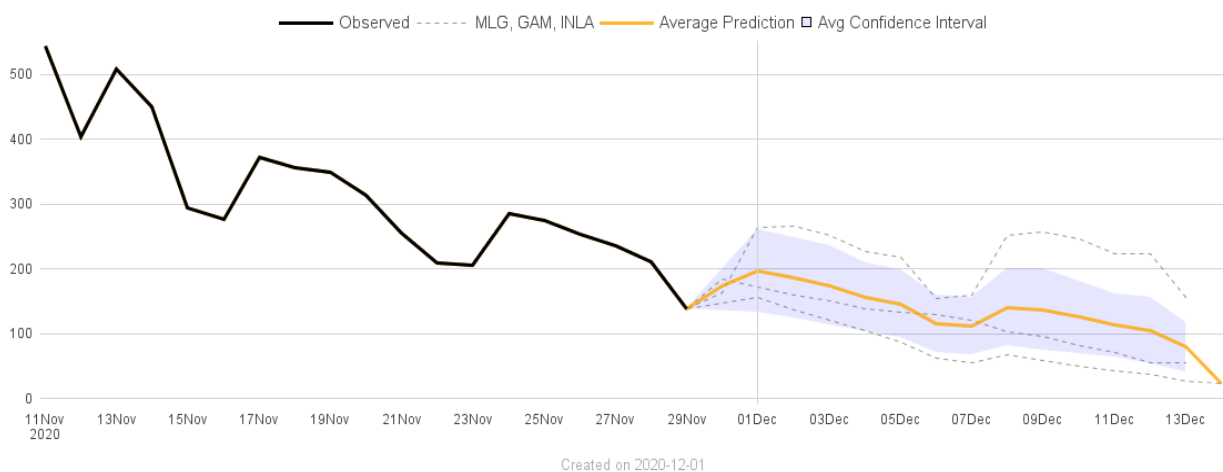
Van de patiënten die de huisarts raadpleegden voor griepklachten had 45% een positieve PCR test voor SARS-CoV-2.

Het reproductiegetal (Rt) gebaseerd op het aantal nieuwe hospitalisaties blijft redelijk stabiel, op 0,791 voor de periode van 25/11 tot 01/12, vergeleken met 0,784 de week ervoor. Dagelijks worden er gemiddeld 204 nieuwe patiënten opgenomen in een ziekenhuis, vergeleken met 282 vorige week (daling met 28%). De predictiemodellen voor het aantal nieuwe hospitalisaties voorspellen een verdere dalende trend (Figuur 6 en bijlage 2). Het zal naar verwachting nog enkele weken duren vooraleer de drempel van < 75 nieuwe hospitalisaties per dag gedurende 7 dagen zal bereikt worden.

Op 01/12 zijn er nog 3.707 ziekenhuisbedden ingenomen door COVID-19 patiënten, waarvan 854 ICU bedden.

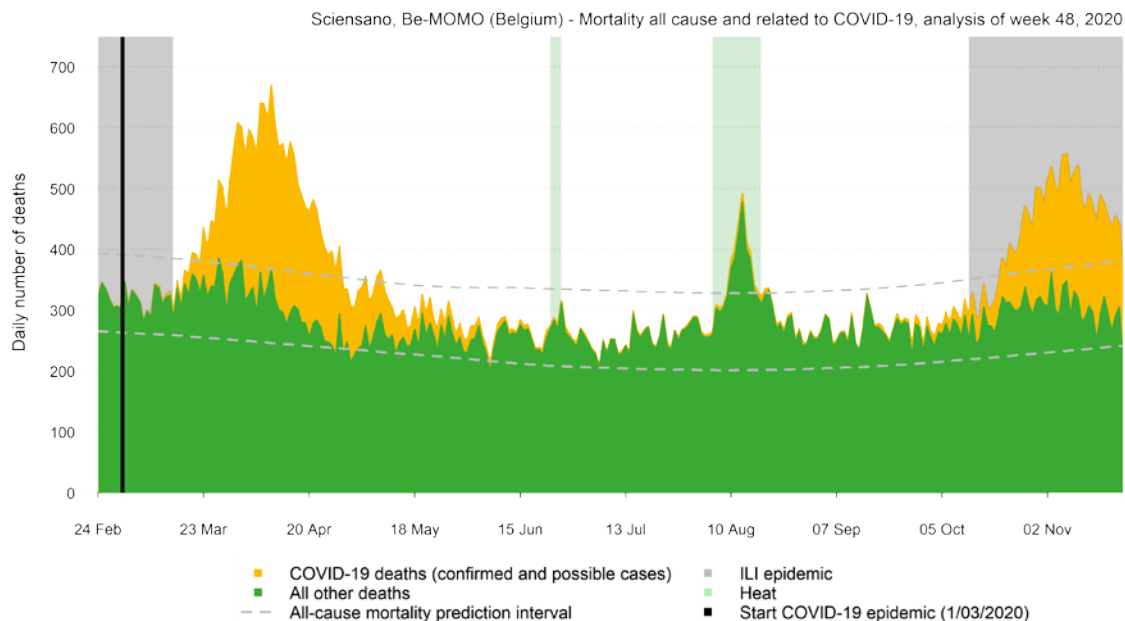
Figuur 6: Evolutie en predictie van het aantal nieuwe opnames in het ziekenhuis, gebaseerd op modellen van de Universiteit Hasselt, de ULB en Sciensano

Short-Term Prediction Models

Het aantal overlijdens in de week van 23 tot 29/11 nam verder af, met in deze periode een totaal van 840 geregistreerde sterfgevallen, variërend tussen 108 en 138 per dag. Vlaanderen heeft het hoogste aantal COVID-19-overlijdens (n=478), gevolgd door Wallonië (n=276) en Brussel (n=86). Hierbij overleden 321 personen (38.2%) in een woonzorgcentrum (WZC). Daarnaast zijn 108 WZC-bewoners in het ziekenhuis overleden. Meer dan de helft (51%) van de COVID-19 overlijdens waren bewoners van WZC. Dit is een lichte toename vergeleken met vorige week (48%). De mortaliteit per aantal inwoners voor week 48 was in België 7,3/100.000 inwoners, in Vlaanderen 7,0, in Wallonië 8,3 en in Brussel 5,8. De oversterfte neemt verder af (Figuur 7).

Figuur 7: Sterfte door alle oorzaken en door COVID-19 in België, tot week 48
Al wat boven de hoogste grijze stippellijn valt stelt oversterfte voor

In woonzorgcentra (WZC) daalt het aantal nieuwe bevestigde gevallen (per week) de voorbije week (25/11 t.e.m. 01/12) verder voor Wallonië, Brussel en Vlaanderen (daling van -38.3%, -33.2% en -20.4% ten opzichte van vorige week, respectievelijk). In de Duitstalige gemeenschap is er een stijging in het aantal nieuwe bevestigde gevallen (per week) waar te nemen in de voorbije week (+58.3%), maar dit betreft een klein aantal gevallen. Het aantal WZC dat minstens 2 nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen onder bewoners rapporteerde gedurende 7 dagen daalde in afgelopen week, met een totaal van 52 nieuwe mogelijke clusters¹ in de periode van 23/11 t.e.m. 29/11 (vergeleken met 67 de week ervoor, -22.4%). Ondanks de verdere daling deze week blijft het aantal getroffen woonzorgcentra nog hoog. Op 01/12 rapporteerde 14% van de WZC in Vlaanderen, 15% in Wallonië, 8% in Brussel en 13% in de Duitstalige gemeenschap 10 of meer bevestigde gevallen onder de bewoners in hun instelling. Dit percentage is het hoogst in de provincies Henegouwen (20%), Oost-Vlaanderen (19%) en West-Vlaanderen (17%).

Bron van besmetting

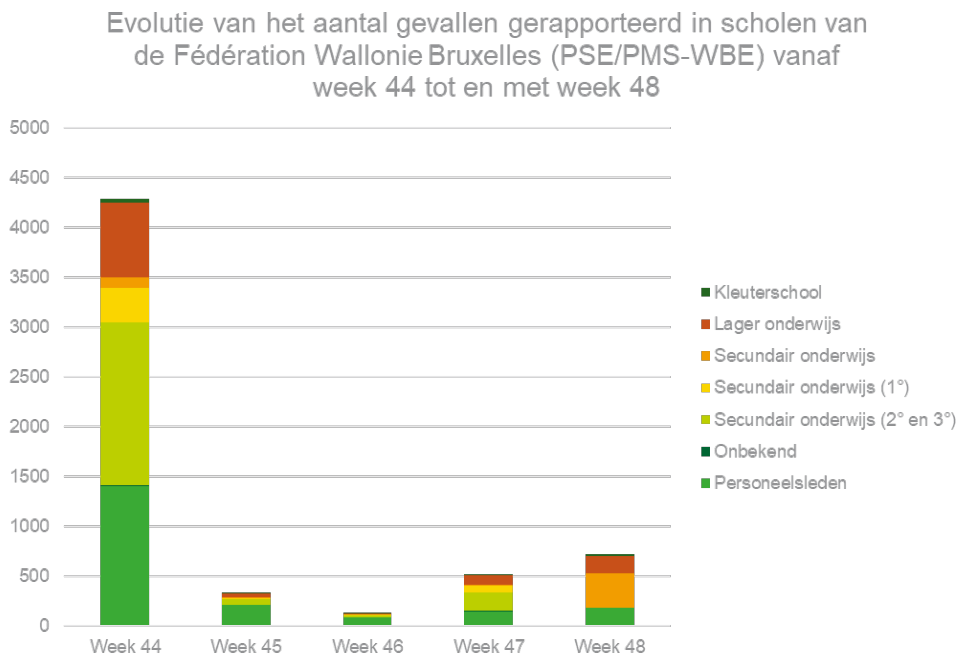
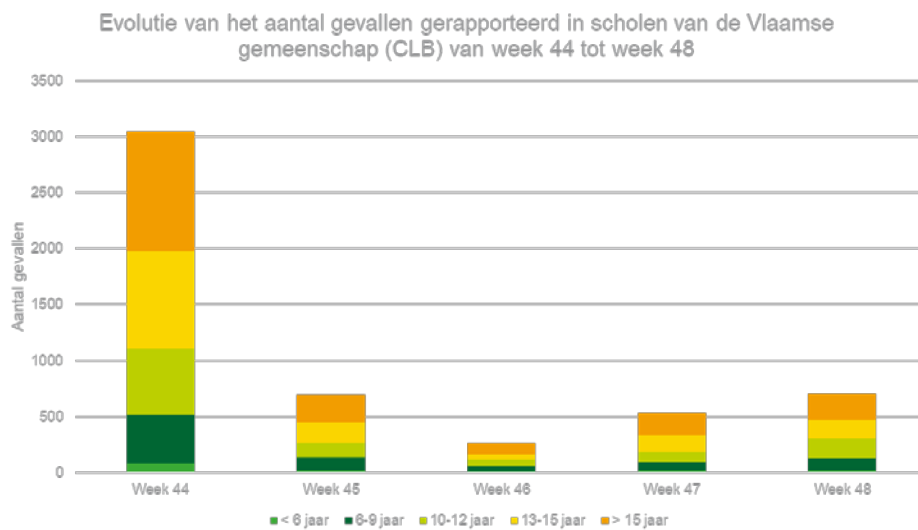
In week 47, waren 50% van de positieve gevallen die niet in een collectiviteit wonen, deel van een familiale cluster (dat wil zeggen dat er minstens nog één andere persoon wonend op hetzelfde adres positief getest is).

In de periode van 1 september tot 1 november gaven de meeste indexpersonen aan dat ze niet weten waar ze besmet werden. Van zij die wel een vermoeden hebben waar ze besmet werden, was dat vooral in familieverband en via het werk. In de maand november wijzigde de vraagstelling hierrond waardoor de gegevens voorlopig moeilijker te interpreteren zijn. Voor details zie bijlage 3.

¹ Het gaat om mogelijke clusters omdat deze theoretisch gedetecteerd werden op basis van de data uit de surveillance. Er is een onderzoek van de uitbraak nodig om dit te bevestigen in de praktijk. Gezien de datum waarop het eerste bevestigde COVID-19 geval gerapporteerd werd als startdatum van de cluster gezien wordt, kan dit aantal deze week nog verder aangevuld worden.

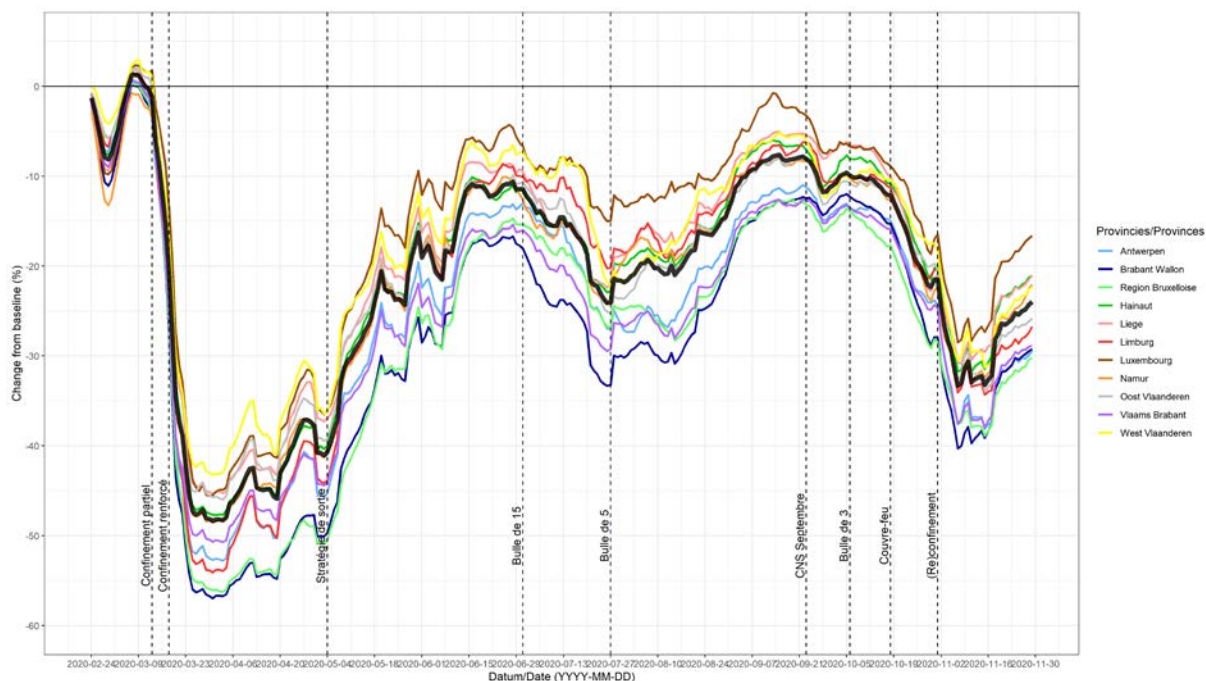
Het aantal gevallen gerapporteerd door surveillance in scholen is na een sterke daling in week 45 en 46 (herfstvakantie) terug licht gestegen in week 47 en 48. Voor het Nederlandstalig onderwijs lag het aantal gevallen in de week voor de herfstvakantie rond 3000, en in week 48 op ongeveer 680. Voor het Franstalig onderwijs lag het aantal gevallen in de week voor de herfstvakantie rond 4300 en in week 48 op ongeveer 750 (Figuur 8). De reden voor test bij deze gemelde positieve gevallen was meestal het hebben van symptomen (59% Franstalig onderwijs voor week 47 en 39% in Nederlandstalig onderwijs voor week 48) of een nauw contact buiten school (28% in Franstalig onderwijs voor week 47 en 44% in Nederlandstalig onderwijs voor week 48).

Figuur 8: Evolutie van het aantal gevallen in scholen, Nederlandstalig onderwijs en Franstalig onderwijs

De mobilititeit van de Belgische inwoners, gebaseerd op de verplaatsingen buiten de postcode van de Proximus-abonnees en berekend als een wijziging ten opzichte van de referentieperiode 10-23 februari 2020 is in week 48 (23 tot 28/11) verder gestegen (Figuur 9).

Figuur 9: Evolutie van de mobiliteit in België (zwarte curve) en in elke provincie
Elke provincie heeft een eigen basislijn. Als de basislijn in de ene provincie lager is dan in de andere, betekent dit dus dat de mobiliteit in die provincie meer is afgenomen ten opzichte van de referentieperiode, maar niet noodzakelijkerwijs dat de mobiliteit in die provincie in absolute zin lager is.

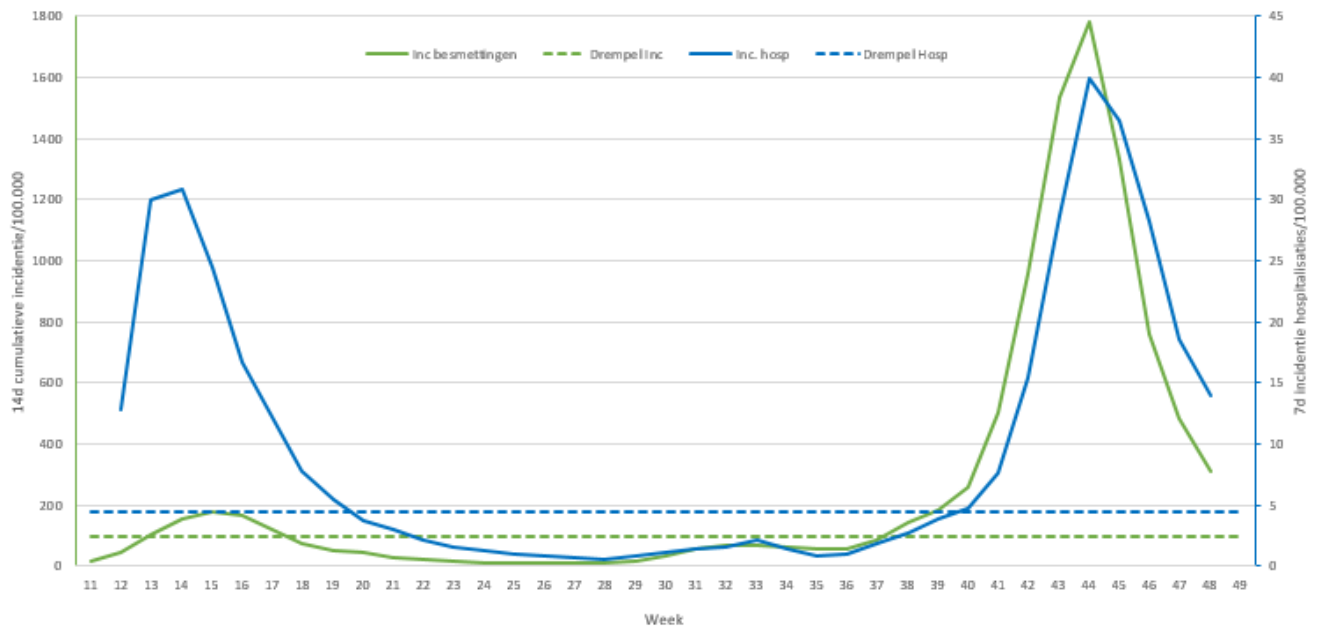

Besluit en aanbevelingen

De verschillende indicatoren (nieuwe besmettingen, positiviteitsratio, nieuwe hospitalisaties, aantal ingenomen ziekenhuisbedden, aantal nieuwe besmettingen in WZC en aantal overlijdens) blijven verder dalen. De daling vertraagt echter verder, en er zijn lokale signalen van gemeenten waar de trend stabiliseert of opnieuw toeneemt. Dit moet van nabij opgevolgd worden.

Op basis van de nieuwe beheerstrategie bevinden we ons nog steeds in de neergaande fase (Figuur 10). Behoudens de evolutie dezelfde blijft, wordt op basis van predictiemodellen verwacht dat de veilige "default" situatie over een 3-tal weken bereikt kan worden voor het criterium van het aantal nieuwe hospitalisaties. Voor het criterium van de cumulatieve incidentie zal dit nog wat langer duren. Versoepelingen zijn voorlopig nog niet aan de orde.

Figuur 10: Evolutie van de epidemie ten opzichte van de drempels voor nieuwe besmettingen en nieuwe hospitalisaties

Besluit classificatie: neergaande fase.

PROVINCIES

In alle provincies is de 14-daagse cumulatieve incidentie de voorbije week verder gedaald, en is nu lager dan 400/100.000, behalve in Henegouwen en Luxemburg. De drempelwaarde van veilige situatie (100/100.000 gedurende 3 weken) is echter nog helemaal niet bereikt. De provincies in Wallonië hebben ook deze week nog de hoogste incidentie, maar het verschil neemt verder af.

Het aantal uitgevoerde testen per populatie is in sommige provincies toegenomen en in andere afgenomen, maar globaal gezien zijn er geen grote wijzigingen. Er wordt nog steeds meer getest in de provincies in Vlaanderen.

Het reproductiegetal (Rt) is globaal gezien stabiel en blijft overal onder de 1, met een lichte stijging in sommige provincies en een dalende trend in andere. In Limburg en Vlaams-Brabant ligt de Rt wel boven de 0,9, wat verontrustend is.

De positiviteitsratio (PR) is overal verder gedaald en schommelt nu nog tussen 7 en 15,5%.

Het aantal nieuwe hospitalisaties per 100.000 inwoners en per week is verder gedaald in alle provincies (sterk gedaald in Luxemburg). Het aantal hospitalisaties per 100.000 inwoners is het hoogst in Henegouwen en West-Vlaanderen (Bijlage 4).

Alle provincies bevinden zich nog in de neergaande fase.

	Besmettingen 14d incidentie per 100.000	Aantal testen/ 100.000	Rt ²	PR	Hospitalisaties 7d incidentie per 100.000 ³	Alarm niveau
België	338	1 743	0,766	9,7%	14,0	/
Antwerpen	291	1 844	0,834	7,7%	10,4	3
Brabant wallon	284	1 296	0,745	10,9%	8,1	3
Hainaut	464	1 368	0,700	14,8%	19,9	4
Liège	376	1 199	0,703	15,5%	14,5	4
Limburg	256	1 901	0,976	7,5%	10,5	3
Luxembourg	445	1 546	0,886	12,4%	8,7	4
Namur	385	1 436	0,800	13,0%	11,7	4
Oost-Vlaanderen	354	2 193	0,843	8,0%	17,5	3
Vlaams-Brabant	232	1 770	0,942	7,2%	5,3	3
West-Vlaanderen	342	2 334	0,885	8,3%	19,5	3
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	298	1 208	0,749	12,6%	17,2	3
Deutschsprachige Gemeinschaft	221	898	0,650	11,8%	7,7	3

² Reproductiegetal berekend op basis van het aantal nieuwe besmettingen. Gezien de gewijzigde test strategie kan de waarde hiervan momenteel niet correct meer geïnterpreteerd worden.

³ Resultaten voor week 48, van 23 tot 29 november.

⁴ In afwachting dat de beheerstrategie aangepast kan worden aan de nieuwe drempelwaarden worden de alarmniveaus zoals eerder gedefinieerd verder weergegeven.

GEMEENTEN

In bijlage 5 worden de gemeenten per provincie uitgezet volgens de 14-daagse cumulatieve incidentie en de positiviteitsratio. Meerdere gemeenten vertonen een stijgende trend (rode kleur). Slechts enkele gemeenten bevinden zich in de 'veilige' situatie (onderste lichtgrijze rechthoek).

Omdat de verschillen tussen gemeenten binnen een provincie groter worden werd opnieuw meer specifiek gekeken naar gemeenten die er relatief slechter voorstaan, op basis van de 14-daagse cumulatieve incidentie die boven de incidentie van hun provincie ligt en een stabiele of stijgende trend. De tabel hieronder lijst de gemeenten op die beantwoorden aan deze criteria en waarvoor door de regionale dienst gezondheidsinspectie geen duidelijke verklaring werd gevonden voor deze trend (zoals een gekende uitbraak in een WZC of een bedrijf). In deze gemeenten wordt aan de crisiscel aanbevolen om te zoeken naar een mogelijke oorzaak van de stabilisatie of toename.

Gemeente	Incidentie	Stijging	Aantal gevallen 14 d	PR
Antwerpen	293			
Borsbeek	311	6	34	9,7%
Brabant wallon	312			
Hélécine	549	8	20	25%
Hainaut	484			
Comines-Warneton	581	9	105	19,2%
Liège	394			
Blegny	396	5	53	27,4%
Burg-Reuland	428	13	17	20,7%
Hannut	533	7	89	20,8%
Tinlot	402	1	11	21,1%
Limburg	263			
Borgloon	336	1	37	8,8%
Heusden-Zolder	277	2	94	5,1%
Luxembourg	459			
Daverdisse	724	2	10	30,4%
Léglise	540	2	30	25,7%
Messancy	605	12	50	14,7%
Sainte-Ode	1074	4	28	24,6%
Vaux-sur-Sure	488	2	28	20,7%
Namur	401			
Floreffe	417	2	34	17,3%
Houyet	541	5	27	27,8%
Yvoir	406	5	37	16,3%
Oost-Vlaanderen	364			
Herzele	418	2	76	10,3%
Vlaams-Brabant	235			
Galmaarden	340	4	30	7,0%

Glabbeek	301	2	16	11,6%
Gooik	305	12	28	9,3%
Lennik	297	3	15	6,1%
Liedekerke	328	4	44	11,4%
West-Vlaanderen	349			
Ichtegem	484	10	68	15,0%
Kortemark	386	1	49	10,2%

De volgende personen hebben deelgenomen aan dit advies :

Emmanuel Bottieau (ITG), Bénédicte Delaere (UCLouvain), Steven Callens (UZ Gent), Géraldine De Muylder (Sciensano), Geert Molenberghs (UHasselt-KUL), Alexandra Gilissen (ONE), Herman Goossens (UZA), Naima Hammami (Zorg en Gezondheid), Niel Hens (UHasselt-UA), Valeska Laisnez (Sciensano), Tinne Lernout (Sciensano), Paul Pardon (FOD), Romain Mahieu (COCOM), Sophie Quoilin (Sciensano), Katrien Bonneux (Onderwijs Vlaanderen), Frederik Fripiat (AViQ), Naima Hammami (Zorg en Gezondheid), Pierette Melin (ULiège), Petra Schelstraete (UZ Gent), Steven Van Gucht (Sciensano), Stefan Teughels (Huisartsenwachtposten), Greet Van Kersschaever (Domus Medica), Marc Van Ranst (NRC).

Bijlage 1: Criteria voor “schakelaar”

Neergaande fase

Nieuwe hospitalisaties

- Nieuwe hospitalisaties nationaal < 75/dag gedurende een aaneensluitende periode van 7 dagen (i.e. 7-daagse cumulatieve incidentie < 4,5/100.000) **EN**
- Rt_hospitalisaties < 1

EN

Nieuwe besmettingen

- 14-daagse cumulatieve incidentie < 100/100.000 (i.e. ~800 gevallen per dag nationaal) gedurende 3 weken **EN**
- Rt_besmettingen < 1

Opgaande fase

Nieuwe besmettingen

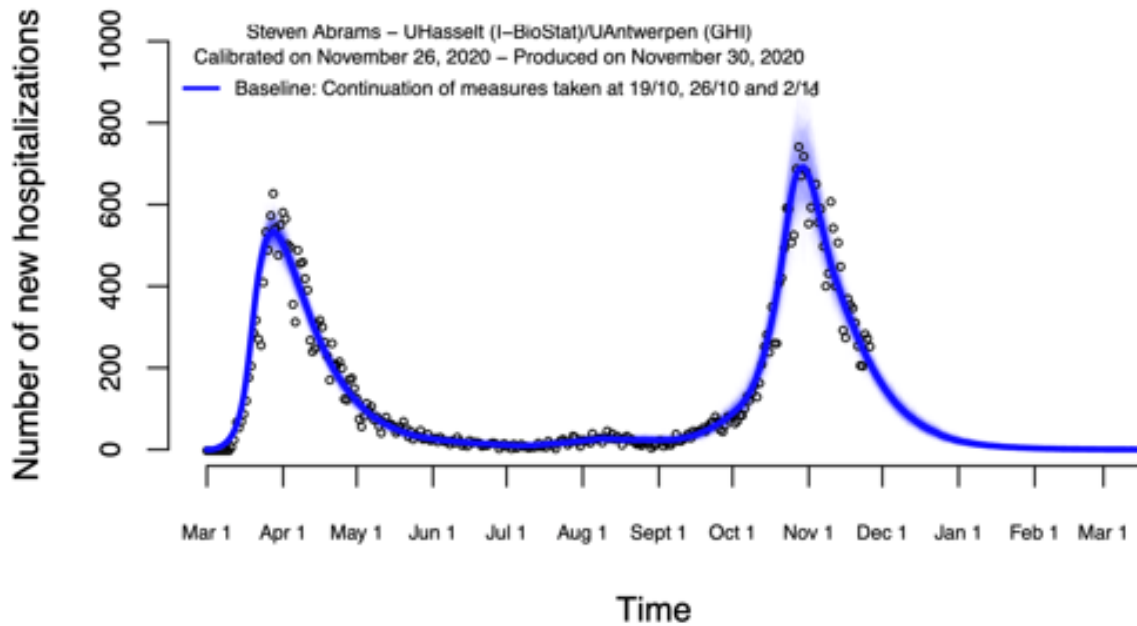
- 14-daagse cumulatieve incidentie > 100/100.000 (i.e. ~800 gevallen per dag nationaal) **EN** positiviteitsratio >3%

OF

Nieuwe hospitalisaties :

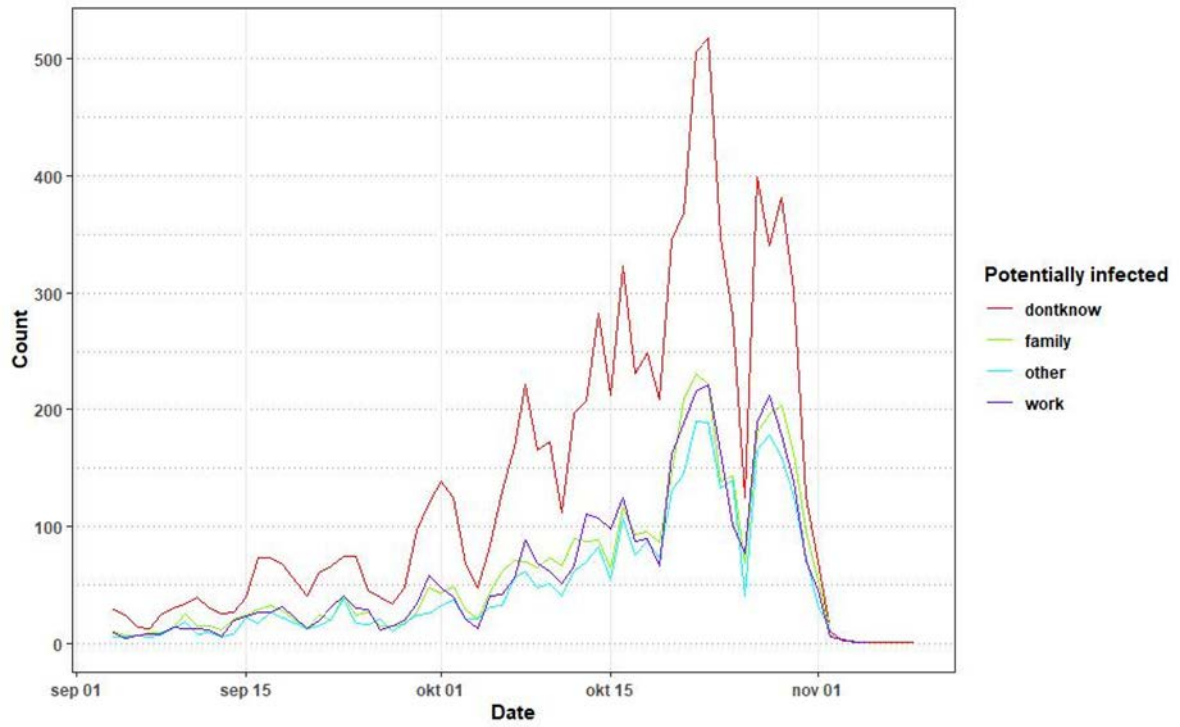
- 7-daagse cumulatieve incidentie > 4,5/100.000 (i.e. > 75/dag nationaal)

Bijlage 2: Predictiemodel van het aantal nieuwe hospitalisaties, UHasselt

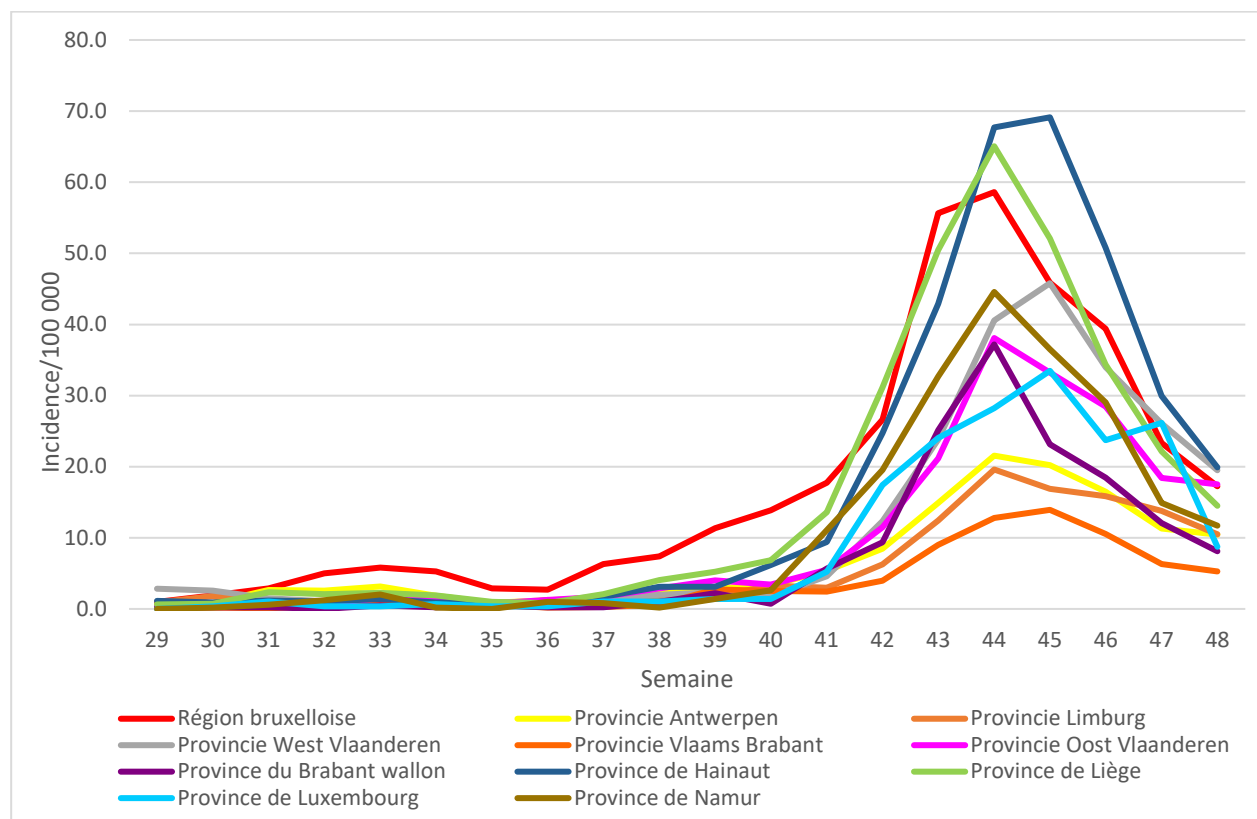
Scenario forecast calibrated to the number of new hospitalizations until 27/11/2020. This scenario assumes a status quo in terms of the measures taken at 19/10, 26/10 and 2/11. Based on this scenario the number of new hospitalisations is estimated to cross the threshold of 75 new hospitalisations on 14/12/2020 (95% CI: 09/12/2020 - 19/12/2020). For more details about the model, see Abrams et al. (medrxiv, 2020).

Bijlage 3: Plaats van vermoedelijke infectie zoals gerapporteerd door de index gevallen, periode 1 september tot 1 november 2020

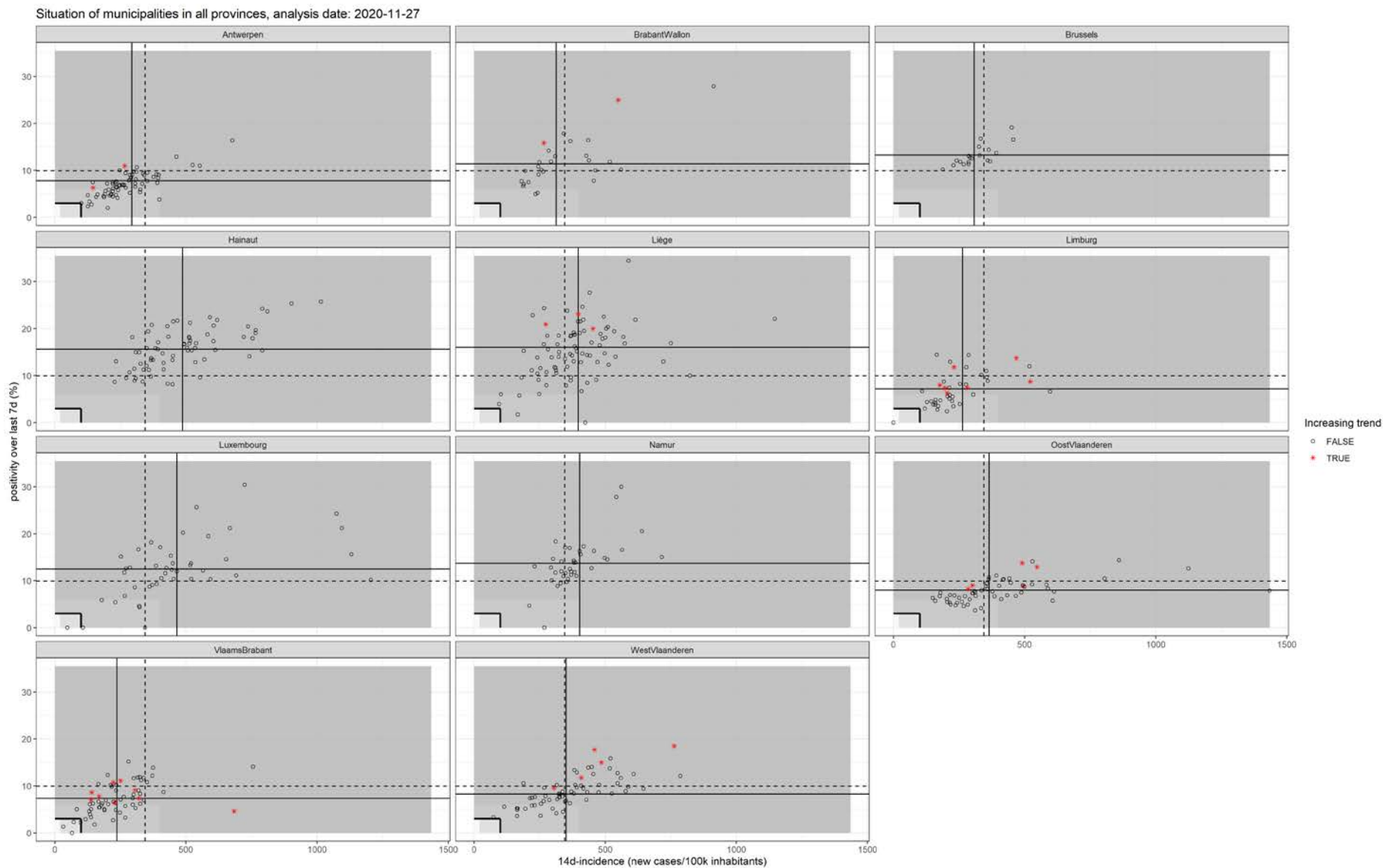
Bijlage 4: Aantal nieuwe hospitalisaties/100.000 inwoners per week en per provincie, week 29 tot 48

Onderstaande figuur houdt geen rekening met het aantal beschikbare bedden in een provincie. Dit wordt opgevolgd in de Surge Capacity groep.

Bijlage 5: Gemeenten binnen de provincies, geplot volgens de positiviteitsratio en de cumulatieve 14-daagse incidentie.

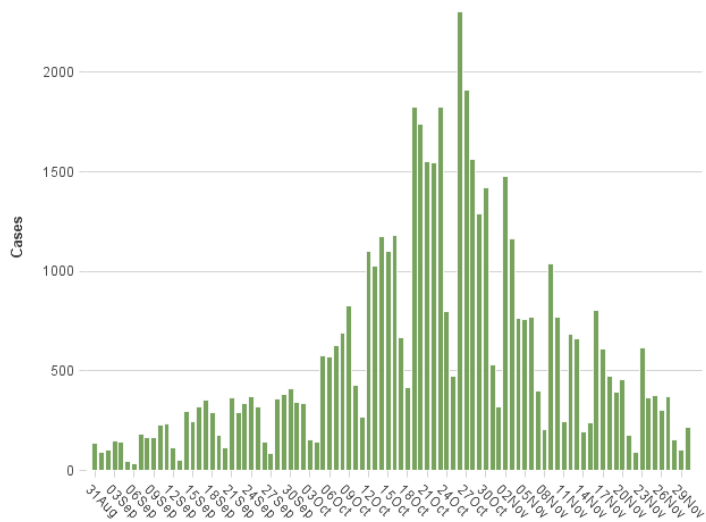
De gemeenten worden uitgezet volgens hun positiviteitsratio (X-as) en de 14-daagse cumulatieve incidentie (Y-as). Gemeenten rood ingekleurd hebben een stijgende trend, gemeenten grijs ingekleurd een dalende of stabiele trend. De volle lijnen tonen de gemiddelde cumulatieve incidentie en PR voor de betreffende provincie, de stippellijnen tonen de gemiddelde cumulatieve incidentie en PR voor België.

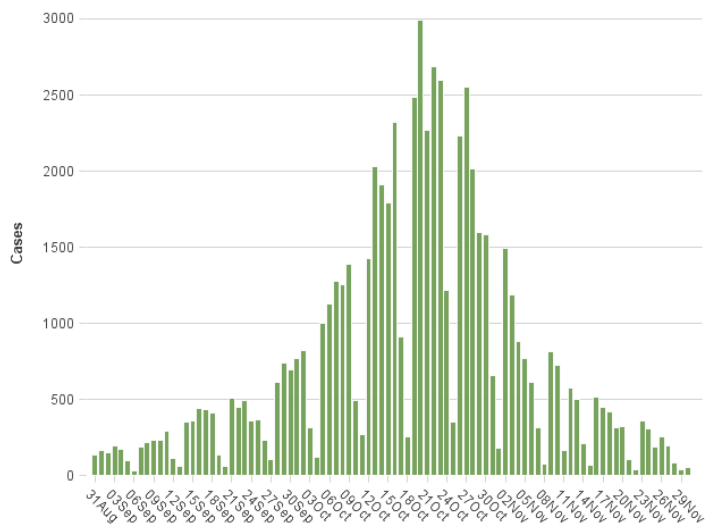
Bijlage 6: Epidemiologische curves per provincie, voor de tweede golf

Nota: de Y as is verschillend per provincie

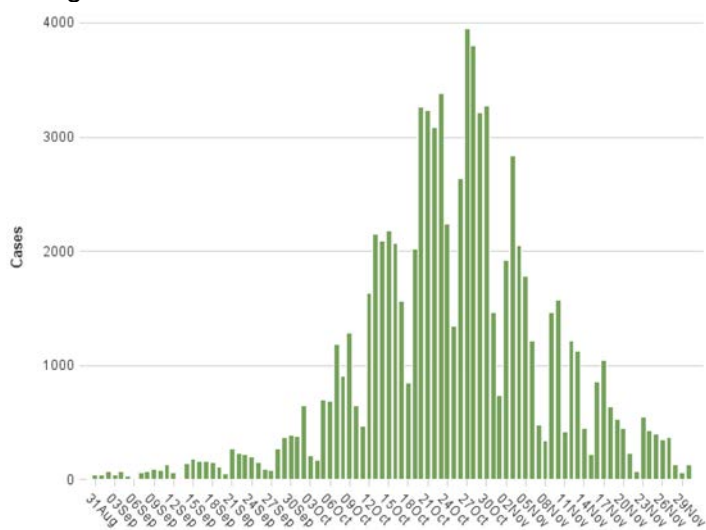
Antwerpen

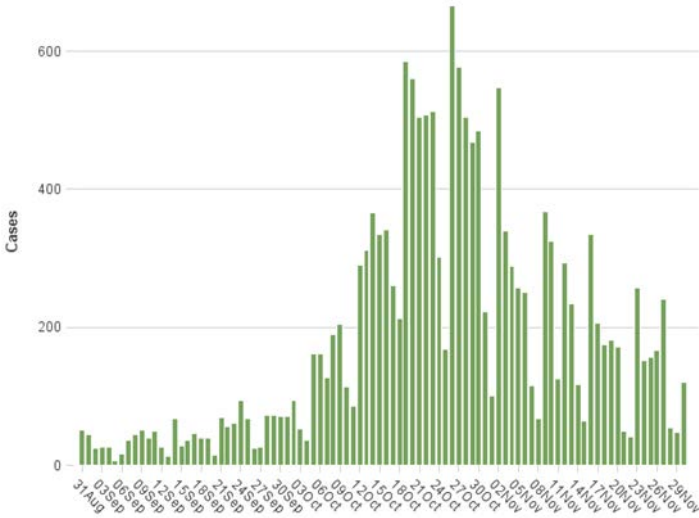
Brussel

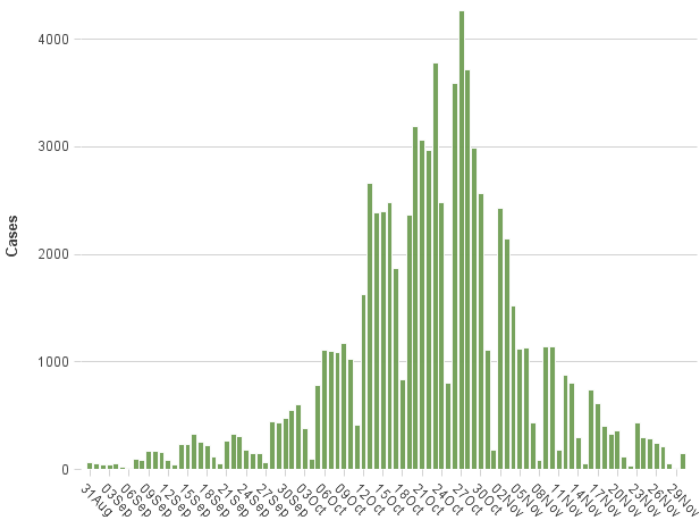
Henegouwen

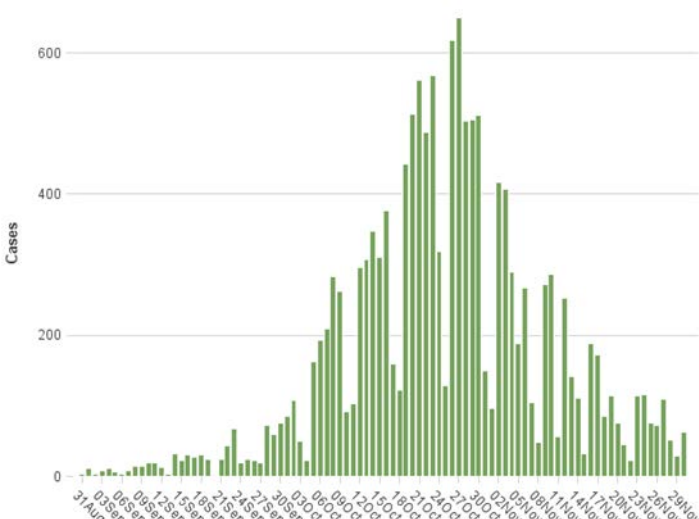
Limburg

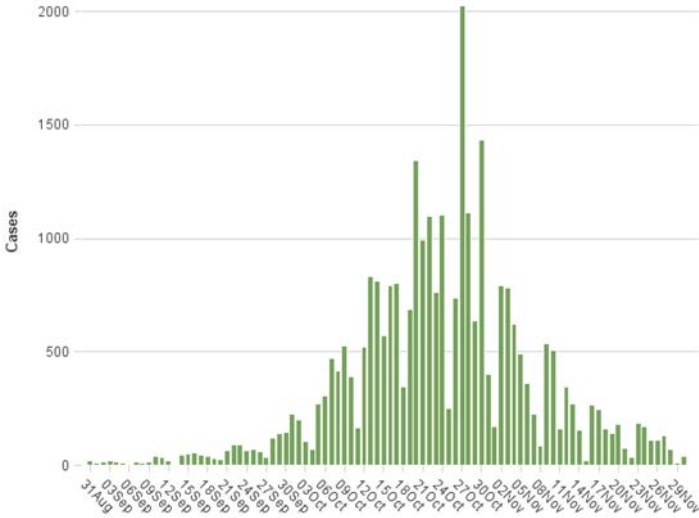
Luik

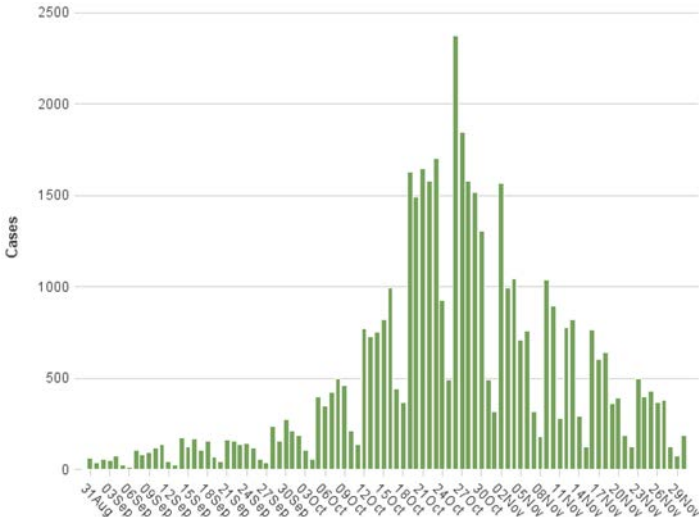
Luxemburg

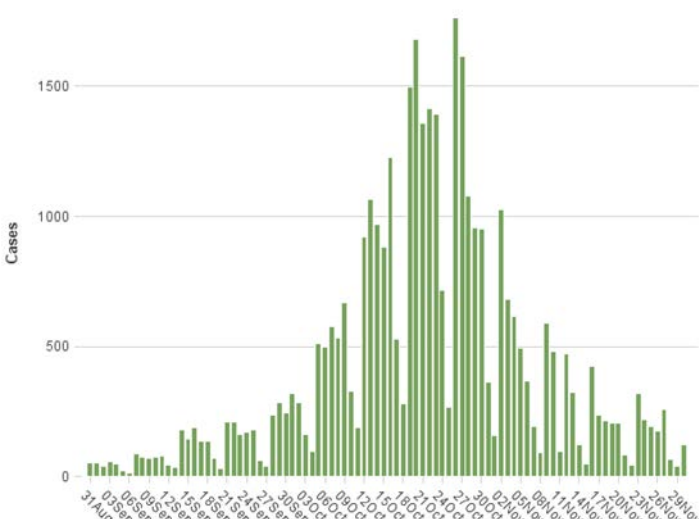
Namen

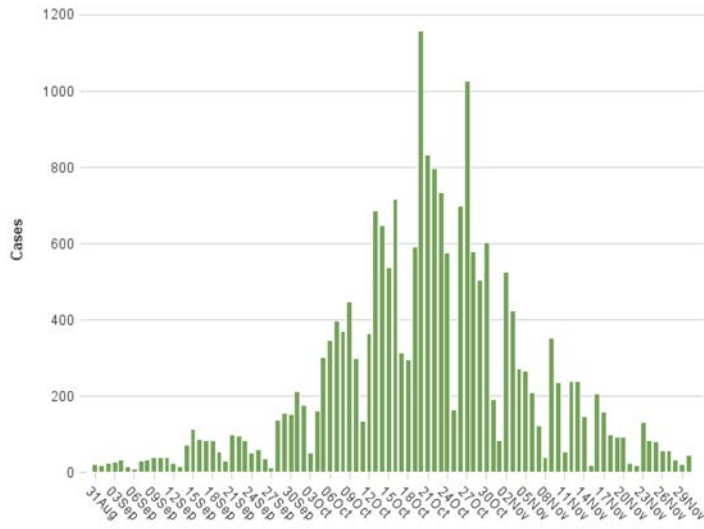
Oost-Vlaanderen

Vlaams-Brabant

Waals-Brabant

West-Vlaanderen

